

آنجا که قاضی مجبور میشود علم خود را مخفی کند

علم و شرافت و بیطرفی و وجدان از جمله صفاتی هستند که لازمه شغل قضاوت است اما مسلماً بدون دانستن علم حقوق نمیتوان بشغل قضاوت پرداخت و لو اینکه شخص از شریفترین اشخاص باشد.

ولی چقدر تأثیر انگیز بلکه وحشتناک است که قاضی در حین اجرای عدالت مجبور شود اندوخته علمی سالها زحمت خویش را در گورستان احتیاط و ترس از تهمت و افترای دیگران دفن کند.

مواردی که قاضی اجباراً علم خود را فراموش میکند از جمله موارد ذیل است که ضمن امثله‌ای چند بیان میشود:

شخصی متهم است که زن بدون شوهری را با رضایت او بمنزل خود برده است (در حالیکه متهم مدعی است او را شفاهاً عقد شرعی کرده است) ولی اهالی یک محل روی تعصب اخلاقی یا تعصبات دیگر جریان را بدادسرا شکایت نموده‌اند در اینجا قاضی محقق نمیتواند قرار مجرمیت متهم را بعنوان عمل منافی عفت صادر نماید.

زیرا عمل اصولاً جرم نیست مگر بعلمت عدم ثبت واقعه ازدواج. ولی معمولاً در عمل دیده شده است که قاضی از ترس اینکه مبادا در مظان این تهمت قرار گیرد که بعقیده عوام بیک نفر بدکار ارفاق کرده است لذا ناچار میشود بزحمت عنوانی برای تعقیب جزائی متهم پیدا کند و برخلاف نظریه خود اقدام نماید و احتمالاً متهم بیگناه محکوم شود.

مثال دیگر: زنی از دادگاه تقاضای طلاق نماید بعنوان اینکه شوهرش مشروب الکلی استعمال مینماید و دادگاه ناچار بنا بملاحظات غیرقانونی احتمالاً حکمی صادر نماید.

مثال دیگر: شخص سیدی متهم است که بوسیله رمالی و دعانویسی ابتدا شروع بکار کرده سپس بعنوان جادوگری مرتکب کلاهبرداری شده است ولی متأسفانه مجازات او گاهی مخالف افکار عمومی یک محل است و ممکنست قاضی محقق ناچار شود قرار منع تعقیب او را صادر نماید.

موارد فوق نظایر بسیار دارد این موضوع هم در ردیف سایر مشکلاتی است که قضات کشور ما با آن روبرو هستند!

من قبل از تصدی شغل قضائی هیچگاه فکر نمیکردم که اظهار نظر قضائی هم که از وظائف مسلم قاضی است محدود بحدودی است وقتی در بعضی موارد قاضی ناچار میشود برخلاف علم حقوق و برخلاف نظریه قطعی و مسلم خود قرار یا حکمی صادر نماید و مدتها از اینکه نظریه اصلی و علم حقیقی خود را مخفی کرده است متأثر و آندوهناک باشد. قانون فقط برای مجازات مجرم یا حل و فصل دعاوی نیست بلکه مردم را بسوی واقعیت زندگی رهبری میکند و بآنها علم و ادب میآموزد بنابراین هیچ قانونی نباید تحت تأثیر افکار خرافاتی عوام قرار گیرد.